

Staten skal være den eneste Arbejdsgiver, og at Arbejdet i hele Landet skulle ledes fra et eller andet fast Kontor i København. Som Følge deraf maatte vi holde paa de store Landbrug og være mod denne Udstykning af Jorden. Jeg vilde spørge det ærede Medlem, hvem der har sagt ham dette, eller hvor han muligvis har læst det, eller om han tror paa alle de Røverhistorier, der i saa Henseende serveres i den dertil indrettede Presse og paa de dertil indrettede Møder. Jeg ved kun, at vi principielt forlange Samfunds-eje af Jorden, og hvad Driften angaar, vil man se af det Forslag, vi have fremsat i sin Tid, og man vil kunne se det af vort Program, at vi ville give Landarbejderne, disse ny Husmænd, den størst mulige Adgang til Fællesdrift paa de forskellige Omraader, hvor dette i Øjeblikket er muligt. Men hvørvidt hele Produktionen, hele Landbrugsvirksomheden, skal foregaa i Fællesskab — jeg mener altsaa dermed særlig Behandlingen af Jorden, Jordens Dyrkning — eller skal være individuel, er noget, som vi overlade til Fremtiden at afgøre. Men under alle Omstændigheder vil jeg dog sige til det ærede Medlem for Kerteminde, at jeg slet ikke tænker mig Muligheden af, at Jordens Dyrkning kunde ledes fra et Kontor i København. Hvis man kom saa vidt, at man virkelig kunde foretage selve Jorddyrkingen, Arbejdet paa Jorden, Pløjning osv. i Fællesskab — jeg og mine Partifæller se saa godt, hvilke Vanskeligheder der i Øjeblikket vilde være forbundet dermed —, kunde man jo i Stedet for dette faste Kontor tænke sig, at Kommunerne traadte til. I Kommunerne have vi den lokale Organisation, som i saa Henseende kunde gøre god Virkning. Vi have der Organisationer og Associationer, som sikkert vilde være ganske anderledes fyldestgørende end dette saakaldte faste Kontor i København. Men maa jeg fremhæve, at vi jo ere i ganske udmærket Overensstemmelse med vort Program og vor Stilling i denne Betænkning af 1897, naar vi ønske at give Landarbejderne Adgang til Fællesdrift. Have vi ikke allerede nu paa mange Omraader Fællesdrift i Landbruget? Vi have det i Andelsvæsenet, Fællesslagterier, Fællesmejerier osv., paa mange Omraader af

Produktionen have vi lagt de mange smaa Kapitaler sammen til een stor. Man har taget Opfindelserne i sin Tjeneste, man har taget Dampmaskinerne og de nyeste tekniske Hjælpemidler i sin Tjeneste ved dette fælles Arbejde for at faa det størst mulige Udbytte af Produktionen. Andelsdrift er altsaa et Skridt i den Retning, som Socialdemokratiet antyder. Om ogsaa Jordens Dyrkning skulde kunne blive Genstand for Fællesdrift, er endnu et aabent Spørgsmaal, som Socialdemokratiet endnu aldeles ikke har fastslaaet noget bestemt om. Jeg hævder derfor over for det ærede Medlem for Kerteminde, at han er ganske paa Vildspor, naar han bruger en saadan Udtalelse, som han brugte i Gaar.

Maa jeg med den ærede Formands Tilladelse blot oplæse et Par Punkter af Socialdemokratiets Program, som ligeledes ville vise dette. I Socialdemokratiets Program staar der under Punkt 10: „Fideikommiss'er og Præstegaardsjorder inddrages, og anden til Salg værende Landejendom købes af Staten. Heder og andre uopdyrkede Jordarealer tages i Besiddelse af Staten, for saa vidt muligt at opdyrkes og kultiveres. Staten overdrager Brugen af de den tilhørende Jorder, som egne sig til Dyrkning, til Landarbejdere, og hjælper disse til at komme i Besiddelse af Brugsretten til de fornødne Driftsmidler . . . , søger i størst mulig Udstrækning at fremkalde Fællesdrift i Landbruget paa en saadan Maade, at Udbyttet tilfalder de ved Driften beskæftigede Arbejdere, med Fradrag af det dem paalignede Bidrag til Samfundet.“ Jeg vil spørge det ærede Medlem for Kerteminde, om han i disse Citater af vort Program ser noget om, at der skal indføres Fællesdrift med Hensyn til Jordens Dyrkning. Der staar i det hele taget ikke noget „skal“ i dette Program, men der staar, at man bør aabne Muligheden for Fællesdrift. Det er, som sagt, ikke andet, end hvad der nu finder Sted i den nuværende Andelsdrift. Endvidere vil jeg meddele, at dette Program, af hvilket jeg her har oplæst disse Punkter, stammer fra 1888. Allerede i 1888 havde Socialdemokratiet altsaa Øje for, i hvilken Retning Udviklingen burde gaa med Hensyn til Husmandslodder. Hvad var det saa, der derefter skete? Ja, det var, at